

วัดท่าตอง พระอารามหลวง

สถานที่ตั้ง ตำบลมะลิกา อำเภอแม่เมาะ
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๘๐

นิกาย มหานิกาย

เจ้าอาวาส พระเทพมงคลจารย์ (สมาน กิตติโสภโณ)

ประวัติความเป็นมา

วัดท่าตองเป็นวัดร้างมานานหลายร้อยปี โดยมีพระเจดีย์เก่าชำรุดอยู่หนึ่งองค์ ล้อมรอบด้วยป่าหนาทึบ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยใด ตามตำนานสุวรรณคำแดงกล่าวไว้ว่า กลุ่มคนไทยที่อพยพเข้ามาอยู่ตอนกลางของเชียงใหม่ ประมาณหลังจากปีพุทธศักราช ๑๗๐๐ เป็นผู้นับถือพุทธศาสนา นักประวัติศาสตร์หลายท่านได้มีความเห็นว่า บริเวณลุ่มน้ำต่าง ๆ เช่น แม่น้ำกก ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนที่มีวัฒนธรรมอยู่มาก่อน ก่อนที่จะสร้างเมืองเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. ๑๘๓๙ ห่างจากวัดท่าตองไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๖ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของเมืองเก่า (เวียงแช่) ยังคงมีคูเมืองปรากฏอยู่ และเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองในสมัยใดนั้น ไม่ปรากฏหลักฐาน

จากการค้นคว้าคำจารึกในฐานพระพุทธรูปเก่าที่สุดที่พบในเขตอำเภอแม่เมาะ (วัดศรีบุญเรือง) จุลศักราช ๒๒๑ (พ.ศ. ๑๔๐๓) พระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์โบราณที่พบตามวัดร้างในท้องนาและริมแม่น้ำฝาง ซึ่งวัดต่าง ๆ ในท้องที่เก็บรักษาไว้ บางส่วนขนย้ายไปจังหวัดเชียงราย (วัดมุงเมือง) และส่วนกลาง (พ.ศ. ๒๔๒๔) คาร์ล บ็อค มาสำรวจเมืองฝางขึ้นไปบ้าง) แสดงให้เห็นถึงร่องรอยแห่งความเจริญรุ่งเรืองที่ผ่านมามากหลาย ศตวรรษของถิ่นนี้ในอดีต แม้ในจุลศักราช ๖๓๖ (พ.ศ. ๑๘๑๘) พระยามังรายเสด็จมาเสวยราชสมบัติในเมืองฝาง ก็ได้ปรากฏว่าพระองค์สร้างเมืองขึ้นใหม่ ฝางและอำเภอใกล้เคียง เช่น เวียงไชย เวียงแช่ เมืองงาม เป็นต้น ยังคงเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนแล้ว ในตำนานเมืองเหนือ กล่าวว่า "อันเมืองฝางนั้น เป็นเมืองที่สร้างมาแต่โบราณกาลแล้ว หากจะพูดตามตำนาน ก็สร้างมาแต่สมัยพระเจ้าลวะจิงกราช ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์ลาวจก และต่อมาในสมัยพระเจ้ามังราย บ้านเมืองเดิมก็คงชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา แต่ด้วยเป็นที่อุดมสมบูรณ์ พระเจ้ามังรายจึงได้บูรณะขึ้นอีกครั้งหนึ่ง" จากการสำรวจโบราณวัตถุและศิลปวัตถุของกรมศิลปากร พบว่า พระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์โบราณ ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวัดท่าตอง (ศาลาพุทธบุตรประชาสรรค์) ปางมารวิชัยประทับนั่ง ๕ องค์ ปางประทับยืน ๓ องค์ เป็นศิลปล้านนาและเป็นพุทธศิลป์ซึ่งทรงคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ โดยมีอายุ ๕๐๐ - ๗๐๐ ปี มีคำจารึกที่ฐานพระพุทธรูป ๒ องค์ ปางมารวิชัยประทับนั่ง องค์เล็กสุด (พระฝนแสนห่า) สร้างเมื่อจุลศักราช ๙๑๐ และปางประทับยืนอุ้มบาตร บอกแต่เพียงชื่อผู้นำสร้าง

และผู้ร่วมทำบุญ ดังนั้น จึงสันนิษฐานว่า วัดท่าตอนได้สร้างมาแล้วเป็นเวลาช้านานหลายร้อยปี อาจสร้างในสมัยเดียวกับที่พระเจ้าพรหมมหาราชทรงสร้างพระธาตุสบฝาง เพราะอยู่ไม่ห่างกัน (ประมาณ ๕ กิโลเมตร) และตั้งอยู่บนยอดเขาริมแม่น้ำกกเช่นเดียวกัน อีกทั้งจารึกในฐานพระพุทธรูปวัดศรีบุญเรือง ซึ่งนำมาจากวัดร้างในท้องนาบริเวณไม่ห่างจากท่าตอน ก็ใกล้เคียงสมัยพระเจ้าพรหมมหาราชมาก

เกียรติคุณ

วัดท่าตอนได้รับพระราชทานยกฐานะวัดขึ้นเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

สถานที่สำคัญ

พระบรมธาตุซุ้มมงคลจารย์สมานฉันท

ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ พระครูวิมลกิตติสาร เจ้าอาวาส (ปัจจุบัน : พระเทพมงคลจารย์) เริ่มสร้างพระเจดีย์แก้วขึ้น ซึ่งพระเจดีย์แก้ว หมายถึง เจดีย์ที่ประดับด้วยแก้วสีต่าง ๆ แก้วสะท้อนเงายอดพระเจดีย์แก้ว ทำด้วยสแตนเลส ซึ่งเป็นวัสดุที่ทนต่อแรงลม น้ำฝนและฝุ่นละออง อีกทั้งยังคงคุณสมบัติความเป็นแก้วสะท้อนเงา โดยใช้วิธีการทาสี ทั้งสิ้น ๙ สี ได้แก่ สีม่วง สีคราม สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง สีแสด สีแดง สีทองและสีเงิน ยวง ในส่วนแก้วใสใช้กระจกใสตามช่องประตูและหน้าต่าง

พระอุโบสถ

นับว่าเป็นบริเวณชั้นที่ ๒ จากทั้งหมด ๙ ชั้นของวัดท่าตอน โดยพระอุโบสถนั้นอยู่บริเวณเดียวกับลานจอดรถอีกลานหนึ่ง ซึ่งมีพระธาตุท่าตอนหรือพระเจดีย์องค์เดิม ไม่ทราบแน่ชัดในสมัยการก่อสร้าง เมื่อครั้งที่ครูบาศรีวิชัยได้ขึ้นมาบูรณะพระธาตุสบฝาง เมื่อเดินทางมาถึงยังท่าตอน ท่านได้บอกชาวบ้านว่า ขึ้นไปค้นหาพระธาตุที่ตั้งบนเขา ชาวบ้านก็พากันขึ้นไปถางป่า ขณะนั้นก็พบพระธาตุเก่าแก่อยู่นุ่มไม้ จากนั้นจึงได้นิมนต์ท่านบูรณะ แต่ท่านไม่สะดวกในครานั้น ท่านจึงกล่าวให้นิมนต์ครูบาแก้ว กาวิชัย มาบูรณะ เพราะเป็นของคู่บ้านมีท่าน ชาวบ้านก็พากันไปนิมนต์ครูบาแก้วมาบูรณะ และสร้างวัดขึ้น จึงเรียกว่า “วัดจอมคีรี” ต่อมาชาวบ้านก็ได้ช่วยกันสร้างวัด และนิมนต์พระมาเป็นเจ้าอาวาสหลายรูป จนกลายมาเป็นวัดท่าตอนในปัจจุบัน

ช่องทางการติดต่อ

วัดท่าตอน พระอารามหลวง
ตำบลมะลิกา อำเภอแม่อาย
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๘๐
โทรศัพท์ ๐๕๓ ๔๕๔ ๒๘๔